

NÁZEV ŠKOLY: GYMNÁZIUM JOSEFA JUNGMANNA, LITOMĚŘICE,
Svojsíkova 1, příspěvková organizace

ČÍSLO PROJEKTU: CZ.1.07/1.5.00/34.1082

NÁZEV MATERIÁLU: VY_32_INOVACE_6B_05_Delfy, Parnassos, Múzy

TÉMA SADY: Antické reálie

ROČNÍK: 3. a 4. ročník, oktáva

DATUM VZNIKU: leden 2014

AUTOR: Vladimíra Hávová

esf evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ANOTACE

Materiál je určen pro výklad antických reálií v samostatném semináři nebo jako součásti výuky latiny.

Studenti získají informace o věhlasném posvátném okrsku a o postavách z mytologie..

Výklad navíc rozšiřuje i studentovu latinskou slovní zásobu (latinské termíny jsou zvýrazněny barevně). V závěru prezentace jsou uvedena latinsky psaná živá slova, citáty či slavné výroky týkající se tématu.

Prezentace s výkladem zabere jednu vyučovací hodinu.

Sudenti propojí nové informace se znalostmi z literatury, historie a z dějepisu.

Delfy, Parnassos, Múzy

Delfy, posvátný okrsek zasvěcený bohu Apollonovi a Múzám, leží na úpatí horského masivu zvaného Parnas (nejvyšší hora 2457 m n. m.).

Západní okraj pohoří je dnes vyhlášený jako Národní park Parnassos. Rostou zde stálezelené dřeviny, např. vzácná jedle kefalonská. Fauna je v parku chudá.

Na Parnasu je několik lyžařských středisek.

Delfy, Parnassos, Múzy

Delfy byly původně svatyní a věštírnou dračího boha Pýthóna.

Bůh světla a krásy, patron Múz a bůh věštby Apollon přeplaval moře v podobě delfína a odebral se do Delf, kde zabil Pýthóna. Netvora pohřbil v Delfách. Pak se zmocnil Themidiny věštírny, kterou měl v moci Pýthón.

Na oslavu tohoto činu byly pak v Delfách pořádány tzv. pýthické hry.

Delfy, Parnassos, Múzy

Kamenný delfský omfalos (pupek) označoval střed světa, od něž se odměřovaly vzdálenosti.

Podle pověsti nechal Zeus vzlétnout z obou konců světa orly a ti se setkali právě nad Delfami. Ukázali střed světa.

Delfy, Parnassos, Múzy

Apollonův posvátný okrsek v Delfách se rozkládal na několika terasách nad sebou.

Delfy, Parnassos, Múzy

Svatá cesta – po obou stranách stávaly kdysi památníky připomínající významné události.

Pokladnice – městské státy zde schovávaly poklady, věřily, že na posvátném místě jsou v bezpečí.

Delfy, Parnassos, Múzy

Apollonův chrám – zde stávala věštírna, několik povalených sloupů bylo opět vztyčeno.

Amfitheátr – ze 4. st. př. K. s kapacitou 5 000 míst je dobře zachovaný.

Delfy, Parnassos, Múzy

Stadion – pol. 5. st. př. K.,
délka stadionu je 177,5 m,
zde se odehrávaly jednou
za 4 roky pýthické hry.

Kastalia – posvátný delfský pramen,
kněží zde pořádali očistné rituály,
poutníci se zde koupali.

Delfy, Parnassos, Múzy

Delfy byly odpradávná spojeny s věštěním, věštilo se zde již ve 2. tisíciletí př. K. K rozkvětu věštírny došlo v 7. - 6. st. př. K. Ve 4. st. po K. byla věštírna v rámci boje proti pohanským kultům uzavřena císařem Theodosiem.

Podle pověsti věštila v delfské věštírně kněžka **Pýthie**. Seděla přitom na trojnožce nad skalní rozsedlinou, žvýkala listy vavřínu a omámená výpary ze skály vykřikovala v extázi nesouvislé věty, z kterých pak věštci prorokovali dvojsmyslné věštby (odtud pýthická odpověď).

Delfy, Parnassos, Múzy

Asi nejslavnější **pythická odpověď** je odpověď králi Kroisovi na otázku, zda má začít válku s Peršany: „Překročíš-li řeku Haly, zničíš velkou říši.“ Kroisos chápal odpověď jako kladnou, a tak zničil velkou říši. Bohužel tu svoji.

Delfy, Parnassos, Múzy

Pýthie nebylo osobní jméno konkrétní ženy, byl to název povolání, které v průběhu doby vykonávaly stovky starých žen, v některých dobách u skal seděly dvě či tři Pýthie najednou.

Delfy, Parnassos, Múzy

Spolu s Apollónem sídlily na Parnassu i Múzy, ochránkyně věd a umění. Podle tradice jich bylo devět a každá měla na starost jiný obor.

KALLIOPÉ – řečnictví, **KLEIÓ** – historie, **ERATÓ** – elegii, **EUTERPÉ** – hudbu, **MELPOMÉNÉ** – tragedii, **POLYMNIA** – lyrickou poezii, **THALIÉ** – komedii, **TERPSICHORÉ** – tanec, **ÚRANIA** – hvězdářství a matematiku.

Múzy byly dcery boha Dia a bohyně paměti Mnémosyné.

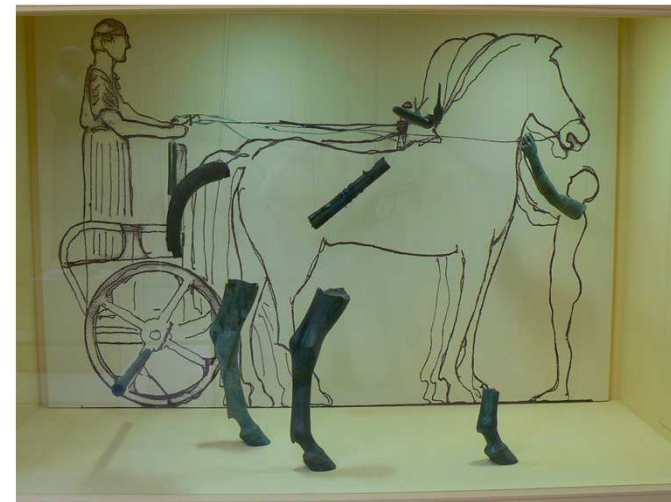
Delfy, Parnassos, Múzy

V sousedství delfského okrsku se dnes nachází muzeum s mnoha exponáty z období antiky.

Delfy, Parnassos, Múzy

**Vítězně se usmívající
bronzový vozataj**
součást čtyřspřeží,
které nechal vyrobit
tyran Polyzálos z Gely
(Sicílie) za vítězství
v delfských pýthických
hrách r. 478 př. K.
Socha je vysoká
1,8 m.

Delfy, Parnassos, Múzy

Aurora Musis amica.

Jitřenka je přítelkyní Múz. Ráno moudřejší
večera.

Inter arma silent Musae.

Mezi zbraněmi mlčí Múzy. Parafráze
Ciceronova výroku: Inter arma silent leges.

Plerique tam prudentes eunt Delphis quam
Delphos.

Mnozí jdou z Delf stejně moudří jako do Delf.

Delfy, Parnassos, Múzy

Zdroje:

ČERMÁK, J., ČERMÁKOVÁ, K. *Slovník latinských citátů*. 1. vyd. Praha : Euromedia Group, 2005. ISBN 80-242-1372-9.

KUBELKA, V. *Římské reálie a literatura*. Uherské Hradiště : vl. nákladem, 1898.

KUŽÁKOVÁ, E., MOUCHOVÁ, B., SLABOCHOVÁ, D. *Linguae Latinae studeamus*. 1. vyd. Praha : Ewa edition, 1998. ISBN 80-85764-25-3.

ZAMAROVSKÝ, V. *Dějiny psané Římem*. 3. vyd. Bratislava : Perfekt, 2005. ISBN 80-8046-297-6.

Delfy, Parnassos, Múzy

Obrázky:

AUTOR NEUVEDEN. *wikimedia.org* [online]. [cit. 17.3.2014]. Dostupný na WWW:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_Greek_sanctuaries_Delphi.gif

AUTOR NEUVEDEN. *aneris.cz* [online]. [cit. 17.3.2014]. Dostupný na WWW:
http://www.aneris.cz/recko_09.html

Fotografie z vlastního archivu (obr. 3 - 11)

AUTOR NEUVEDEN. *wikipedia.org* [online]. [cit. 17.3.2014]. Dostupný na WWW:
<http://de.wikipedia.org/wiki/Pythia>

Fotografie z vlastního archivu (obr. 13 - 19)